

N:o 141.

Af Herr O. Jonsson i Hof, m. fl.: Om nedsättning för år 1887 med ytterligare 30 procent i de på viss jord hvilande grundskatter.

Att söka lindra det betryck, hvaraf de flesta näringar och i synnerhet jordbruket för närvarande lida, torde blifva en af denna Riksdags viktigaste uppgifter. Om bästa sättet att vinna detta mål skola säkerligen flera förslag också komma att framläggas; efterföljande må hänföras till ett af dessa.

Ehuru vi veta, det icke ensamt jordbruket har att kämpa med svårigheter, vilja vi emellertid, alldenstund denna näring för vårt lands utveckling är den mest betydelsefulla och derjemte torde lida det största betrycket, blott hålla oss till denna och dervid tillse hvad som lämpligast kan vara att göra, med hänsyn till förmodade verkningar. Emedan det sannolikt är mest omfattadt, vilja vi då först hålla oss till införandet af verksamma skyddstullar å jordbruksalster, till beredande af en bättre och fördelaktigare marknad derför inom landet. Första villkoret för att en skyddstull skall blifva verksam torde obestriddligen vara, att den både är tillräckligt hög för att göra produktionen af en vara lönande, som annars icke är det, och att den gäller en vara som derigenom kan *försäljas* till ett högre pris, ty i annat fall blir resultatet hufvudsakligen att tullinkomsterna visserligen ökas, men att näringshjelpen deremot förfelas. Likaså torde det kunna anses för ett faktum att, om en skyddstull kan höja priset på en vara för den inhemska konsumtionen, detta ingalunda blir händelsen med den exporterade varan, enär denna för sitt pris är underkastad helt andra lagar och orsaker än vår tulltaxa. Äfvenså borde man kunna vara temligen ense derom, att, om en tull å lifsförnödenheter höjer priset, så skola också lefnadskostnaderna till följd deraf i mer eller mindre grad ökas, och alla öfriga näringar, som antingen producera för export eller som till följd af handelstraktater icke kunna beredas ett motsvarande skydd, komma att kämpa med ännu större svårigheter.

Då vi nu vilja undersöka, huru en tull å jordbruksalster kommer att ställa sig gent emot ofvan antydda förhållanden, så finner man af vår officiella statistik, att till och med för ett år med skörd under medelmåttan, såsom till exempel 1883, exporten af jordbruks- och ladugårdsalster varit större än importen, och denna skilnad är faktiskt mycket större, emedan värdena i båda fallen upptagits efter hvad de gälla i svensk hamn utan tillägg eller afdrag af handelsvinsten m. m., hvadan således en skyddstull å lifsförnödenheter i allmänhet icke skulle vara verksam på det sättet, att den förmådde höja vår produktion; ty då denna är större än konsumtionen, och då en skyddstull endast kan höja priset för den inhemska konsumenten, men ej för den utländska, så skulle densamma rent af utgöra en uppmaning till jordbrukaren att icke höja sin produktion.

Men, säger man, då vi importera betydliga kvantiteter hvete och råg, så måste en tull å dessa varor höja priset med tullens belopp på vår inhemska marknad och sålunda vara till jordbrukets fördel. Detta måste dock vara beroende på, huruvida icke jordbrukaren, trots det högre pris som genom tullen erhålles för höstsäden, med samma fördel kan producera vårsäd eller genom ökad foderväxtodling höja sina inkomster ifrån ladugården. Med nu rådande pris på vårsäd och ladugårdsalster våga vi bestämdt påstå, att jordbrukaren bör kunna det, äfven om tullen för höstsäd sattes till 2 å 3 kronor per tunna. Då på grund af dessa förhållanden jordbruket i sin helhet icke kan vinna någon verklig fördel af en spanmålstull, utan densamma endast skulle ytterligare bidra att öka statskassans öfverflöd, men deremot våra öfriga näringar ovilkorligen skulle lida af ett förhöjdt pris å de för brödfödan oundgängliga sädesslagen råg och hvete, synes oss all tanke på denna mera skenbara än verkliga hjälp åt jordbruket böra öfvergifvas.

En annan form för lindring af jordbrukets betryck kan äfven ifrågasättas, nemligen lån på billiga vilkor genom statens eller kreditanstalters bemedling; men äfven denna är otillfredsställande, dels derföre att den endast är tillämplig i vissa fall, hufvudsakligen för den mera bemedlade, som kan prestera nöjaktig säkerhet, och dels derföre att en dylik lånehjelp kan leda till ökad utländsk skuldsättning, hvarjemte det icke alltid vore gifvet att det erhållna lånet blefve användt för det dermed afsedda ändamål.

Ett annat sätt återstår, som ur flera synpunkter synes vara att föredraga, och detta är: *en verksam skattelindring*.

Vidtagandet af en sådan åtgärd skulle lända till verklig hjälp, utan att skada andra näringar. Den skulle ock vara verksam i olika landsdelar, för större och mindre jordbrukare, samt företrädesvis just för dem som äro mest betungade. En dylik åtgärd skulle derjemte hafva en rättvis grund, i det att den småningom kunde leda till en städse påyrkad likställighet i

beskattning, och bör tillika vara synnerligen lämplig under nuvarande förhållanden, då statskassan har öfverflöd och näringslifvet deremot lider betryck.

Ehuru det onekligen skulle för framtiden vara att föredraga, om en grundskatteafskrifning och motsvarande lindring af indelningsverkets börda kunde likasom förra året genomföras, torde dock ett sådant förslag knappast kunna vinna Riksdagens och regeringens bifall, alldenstund man åtminstone hittills velat sätta en sådan afskrifning i samband med en större eller mindre utveckling af landets försvar. Ett beslut om en tillfällig lindring under tider af ett ovanligt betryck för jordbruket, men med rikliga tillgångar i statskassan, borde statsmakterna deremot kunna ena sig om, så mycket hellre som det icke saknas exempel derpå, att andra näringar i liknande fall erhållit tillfälliga skattelindringar. I detta afseende må här endast anföras, att vid 1844 års riksdag *nedattes*, i anledning af då rådande »ofördelaktiga konjunktur» för tackjernstillverkningen, den deraf till statsverket utgående *tiondeafgiften med hälften*, hvilken nedsättning endast gälde för derpå följande statsregleringsperiod, hvarefter afgiften å nyo höjdes vid 1848 års riksdag, sedan konjunkturen för nämnda handtering »i väsentlig mån förbättrats». En likartad skattelindring för jordbruket synes oss i allo vara att föredraga framför andra nödfallsåtgärder, och det är med anledning deraf som vi drista oss föreslå,

att Riksdagen för sin del ville besluta, att för år 1887 en ytterligare nedsättning af trettio procent i de på viss jord hvilande grundskatter skall ega rum, i öfverensstämmelse med de i Kongl. förordningen den 5 Juni 1885 härom stadgade grunder och vilkor.

Stockholm den 27 Januari 1886.

Olof Jonsson
i Hof.

J. Johansson
i Noraskog.

A. Hansson.

S. M. Olsson.

Anders Larsson
i Lund.

Anders Andersson
i Lund.

A. Göransson.

Gunnar Eriksson.

Lars Börjesson.

Gustaf Jansson
i Krakerud.

Nils Persson.